

REVISORSEXAMEN

Del II

Maj 2009

© Revisorsnämnden 2009

REVISORSEXAMEN

Allmänt

Datum: 28 maj 2009
Skrivtid: 2 x 4,5 timmar, varav 4,5 timmar för del II
Krav för godkänt resultat: 75 poäng av 100 utan några särskilda krav på fördelning av poäng på olika uppgifter

Hjälpmedel

Alla hjälpmedel är tillåtna, med följande undantag:

- All uppkoppling mot t ex Internet, servrar eller liknande är förbjudet
- All kommunikation med andra personer är förbjudet

Rekommenderat arbetsätt

Förutsättningarna för godkänt resultat förbättras av ett strukturerat tillvägagångssätt vid genomförandet av provet. Det är av särskild vikt att:

- använda tillräckligt med tid för inläsning av praktikfallen
- fördela tiden utifrån varje uppgifts svårighetsgrad och poängtal
- beakta att frågeställningen kan inrymma många aspekter och ämnesområden

Utformning av svar

Du lämnar alltid dina svar i egenskap av godkänd revisor. Vid avgivande av svar bör du:

- svara på ett strukturerat sätt med tydligt och korrekt språk
- ange motiveringar och hänvisningar samt visa uträkningar
- markera eventuella citat med kursiv stil och ange källa

För de fall någon uppgift är oklar finns möjlighet för provvakten att kontakta provkonstruktören för eventuellt förtydligande.

Bedömning

Bedömningen av svar, som ska lämnas på bifogade svarsblanketter eller utskrifter från PC, sker utifrån en svarsmall. Alternativa svar kan – beroende på motiveringar – också beaktas vid bedömningen.

Svar på varje uppgift – eller deluppgift – bedöms enligt följande princip i exempelvis en fråga omfattande fyra poäng:

Poängsättningen innebär följande:

- 4 p – Bra svar
- 3 p – Tillfredsställande svar
- 2 p – Vissa brister
- 1 p – Stora brister
- 0 p – Uteblivet eller felaktigt svar

Revisorsexamen maj 2009, del II

Uppgift 3	Indu-Teknik AB	Poäng
	Deluppgift 3.1	8
	Deluppgift 3.2	8
	Deluppgift 3.3	6
	Deluppgift 3.4	<u>12</u>
Summa		34

Uppgift 4	KitchArt Group AB	Poäng
	Deluppgift 4.1	6
	Deluppgift 4.2	4
	Deluppgift 4.3	<u>6</u>
Summa		16

Lycka till!

3. Indu-Teknik AB (34 poäng)

Bakgrund

Indu-Teknik AB är ett företag som tillverkar och säljer specialdetaljer till telekomindustrin efter order. Räkenskapsåret 2008 omsatte bolaget 265 Mkr och resultatet efter skatt uppgick till 12,5 Mkr. Bolagets lagervärde den sista december 2008 uppgick till 75 Mkr varav råvaror 18 Mkr, produkter i arbete (PIA) 20 Mkr och färdiga varor 37 Mkr. Eget kapital uppgår till 32,5 Mkr.

Bolagets VD är K-G Eriksson och Anna-Stina Berg är ekonomichef. Du har arbetat med uppdraget sedan 2005 och är sedan 2007 vald revisor i bolaget. Bolaget följer BFNAR och räkenskapsår är kalenderår.

Deluppgift 3.1

I inledningen av revisionen av Indu-Teknik AB bedöms revisionsrisken för varje väsentlig process (rutin) som underlag för att planera och genomföra en effektiv revision av resultat- och balansräkning. Revisionsrisken utgörs av kontrollrisken, den inneboende risken samt upptäcktsrisken. Kontrollrisken är risken för att väsentliga felaktigheter, enskilt eller tillsammans med andra felaktigheter, inte förhindras eller upptäcks och rättas i tid via redovisningssystem och system för intern kontroll.

Efter genomgång av Indu-Teknik ABs system för intern kontroll, redovisningssystem och kontrollåtgärder, samt resultat från tidigare års granskning, har du kommit fram till följande preliminära bedömning av kontrollrisken:

Inköpsrutinen – Låg kontrollrisk
Försäljningsrutinen – Medel kontrollrisk
Lönerutinen – Hög kontrollrisk

Uppgift (8 poäng)

Beskriv kortfattat hur ovanstående bedömningar påverkar bokslutsgranskningens omfattning och inriktning för respektive rutin. Utgå ifrån att den inneboende risken är bedömd som medel för samtliga rutiner. Lämna minst två exempel per rutin på lämpliga granskningsmoment.

Deluppgift 3.2

Indu-Teknik AB arbetar med standardkalkyler. Kalkylen för bolagets största produkt, och som lagervärderingen baseras på, ser ut som följer (belopp i kronor):

DM	Direkt material (DM)	58
MO	Materialomkostnader (5% av DM)	3
DL	Direkt lön (DL)	10
TO	Tillverkningsomkostnader (80% av DL)	8
AO	Administrativa omkostnader	4
FO	Försäljningsomkostnader	6
	Vinstpålägg	11
	Försäljningspris	100

Vid genomgång av standardkalkylen noterade vi följande:

- Maskinparken är gammal och det mesta är fullt avskrivet
- Ledtiderna har inte förändrats de senaste åren
- Normalt kapacitetsutnyttjande är ca 80% av maximal kapacitet
- Standardkursen för dollar är 6 kr

Bolaget hävdar att en efterkalkyl i allt väsentligt skulle överensstämma med standardkalkylen. I samband med din prövning av standardkalkylen har du dock noterat ett antal händelser under året som innebär förändringar i förhållande till vad standardkalkylen utgår ifrån och som i en efterkalkyl eventuellt skulle påverka värderingen av produkten.

Uppgift (8 poäng)

Bedöm om följande händelser skulle föranleda att lagervärdet på produkten i bokslutet

- höjs,
- sänks, eller
- inte påverkas

		Svar	Motiv
1	Delar av bolagets inköp av råvaror görs i dollar. Dollarkursen har ökat till 9 kr i slutet av året. Senaste inköpen gjordes i juli, då dollarkursen överensstämde med standardkursen. En stor del av dessa inköp finns kvar i lager den sista december		
2	Mängdrabatt erhålls från en leverantör i förhållande till gjorda inköp och regleras efter årets slut. Rabatten har höjts betydligt jämfört med föregående år		
3	En genomgång av produktionsprocessen har lett till effektiviseringar i produktionen		

		Svar	Motiv
4	Orderingången har minskat. Detta har inneburit en volymminskning till 70 %, jämfört med normalvolym 80 % av maximal kapacitet		
5	Kostnader för nya datasystem har ökat administrationskostnaderna		
6	Två anställda i bolaget har arbetat heltid med utveckling och framtagande av ett nytt verktyg för produkten. Verktyget har ännu ej tagits i bruk.		

Deluppgift 3.3

Anna-Stina har alltid varit mycket engagerad i sin roll som ekonomichef och är den som alltid finns där och som aldrig tvekar att vara den som åker in på sin fritid för att ”fixa” saker. Genom en slump avslöjas att det förekommit uttag från bankkonton med motkontering ingående moms. Misstankarna faller på Anna-Stina som erkänner och hon får omedelbart sluta sin anställning. Du blir kontaktad först när Anna-Stina lämnat bolaget och du informeras om att bolagets egen undersökning visat på bedrägerier som uppgått till betydande belopp, sannolikt i storleksordningen 1 Mkr.

Uppgift (6 poäng)

VD vill nu veta:

- om du som revisor måste polisanmäla händelsen?
- om du har för avsikt att anmärka på händelsen i revisionsberättelsen?

Själv ställer du dig frågan om:

- något ansvar kan läggas på dig som revisor för det inträffade och vilka eventuella konsekvenser det har för revisionen?
- vad du som revisor kunde ha gjort för att kunnat upptäcka dessa förhållanden?

Deluppgift 3.4

Du har i början av maj avslutat granskningen av Indu-Teknik AB för 2008 och ett fåtal frågeställningar kvarstår. Du överväger nu hur du ska hantera dessa frågeställningar i samband med att du ska utforma revisionsberättelsen.

- VD i Indu-Teknik AB har ett anställningsavtal som reglerar samtliga ersättningar som han har rätt till från bolaget. I strid mot avtalet och utan styrelsens vetskap har VD tillskansat sig en mängd olika privata förmåner under räkenskapsåret 2008 och under början av 2009. Vid en särskild granskning av VDs löner och ersättningar, beställd av styrelsen, kunde du bl a notera att privata omkostnader har redovisats som representation eller utlägg för bolagets räkning och att flera semesterresor för verkställande direktören och hans familj har betalats av bolaget. Beloppet avseende 2008 uppgår till 1,5 Mkr. Vid samtal med VD framkom att han hela tiden varit medveten om att fel begåtts, men att en ansträngd privatekonomi varit ett av skälen till hans handlande och att han därför inte haft möjlighet att återbetala utläggen till bolaget. Styrelsen har efter din utredning avskedat VD och polisanmält det bedrägliga beteendet.

- b. I samband med genomgång av viktiga kundavtal har det framkommit att Indu-Teknik AB förbundit sig att hålla minimilager av specialkomponenter för vissa av sina kunder i Kina. Komponenterna är tillverkade efter varje kunds egen specifikation och motsvarar värdemässigt ca 3 Mkr av färdigvarulagret per 31 december 2008. Produkterna har en genomsnittlig livslängd på tre år. Kunderna har förvisso förbundit sig till att köpa angivna volymer, men den vikande konjunkturen under slutet av 2008 och början av 2009 har inneburit att inga köp har gjorts sedan december 2008. De varor som ligger i lager är tillverkade i december 2008. Ingen tillverkning av dessa produkter har gjorts under 2009. Det finns anledning att tro att vissa av Indu-Teknik ABs kunder kan ha allvarliga problem med avsättningen för sina produkter. De berörda kunderna har betalat de tidigare utförda leveranserna till fullo. Det har i samband med revisionen inte varit möjligt att få närmare uppgifter avseende de kinesiska kundernas framtida köp.
- c. Indu-Teknik AB förvärvar varor från sin leverantör Dynameon GmbH (Dynameon). Sedan hösten 2007 har Dynameon ett konsignationslager för vissa varor i Indu-Teknik ABs lokaler. Dynameon har vid leverans av varor ur konsignationslagret fakturerat Indu-Teknik AB med svensk moms. Indu-Teknik AB har vid bokföring av dessa fakturor förbisett att Dynameon fakturerat Indu-Teknik AB med moms. Den ingående momsen, 151 214 kronor, har därför inte tagits upp i momsredovisningen, utan bokats som materialkostnad. Misstaget upptäcktes då Indu-Teknik gjorde en jämförelse mellan förväntade och redovisade inköpskostnader för några av sina leverantörer. Den ingående momsen på fakturor från Dynameon för perioden november 2007 – december 2007 har felaktigt belastat bolagets resultat med 151 214 kronor. Bolaget yrkar avdrag för den ingående momsen med 151 214 kronor i mars 2009 och samtidigt att bolagets skattemässiga resultat ska ökas med samma belopp.

Uppgift (12 poäng)

Redogör för dina ställningstaganden till ovanstående noteringar inför avgivandet av revisionsberättelsen för Indu-Teknik AB och utforma ett förslag till revisionsberättelsen med hjälp av bilagda mall.

Bortse från eventuell påverkan av deluppgift 3.3 samt skatteeffekter i uppgift a. och b. ovan.

4. KitchArt Group AB (16 poäng)

Bakgrund

KitchArt Group AB är en mindre tillverkare och detaljist avseende köksinredning med butiker i Stockholm, Göteborg och Jönköping. KitchArt Group AB ägs av de två grundarna av bolaget, Alf Bengtsson och Roger Axelsson. Alf är VD och han och Roger ingår i styrelsen tillsammans med den externa styrelseledamoten, Gunilla Back, som har lång erfarenhet från branschen. KitchArt Group AB möter hård konkurrens från såväl stora aktörer som från en mängd mindre nisch-aktörer.

Räkenskapsår är kalenderår och KitchArt Group följer BFNAR. Du är revisor i bolaget sedan 2007.

	2008	2007	2006
Omsättning, Mkr	98	93	92
Rörelsemarginal, %	9	13	14
Resultat före skatt, Mkr	4	6	7
Balansomslutning, Mkr	123	121	115
Fritt eget kapital, Mkr	13	17	16
Soliditet, %	27	29	32

Deluppgift 4.1

Som ett led i revisionen per 31 december 2008 av KitchArt Group AB utför du analys av väsentliga nyckeltal och trender. Följande moment återfinns i ditt granskningsprogram:

- ”Analysera förändringarna mellan aktuell finansiell information i årsbokslutet och föregående år avseende t ex bruttovinstmarginal och andra väsentliga mått/nyckeltal”

Uppgift (6 poäng)

Redogör för definitionen av nedanstående mått/nyckeltal och kommentera vad negativa förändringar av dessa kan indikera för problem i bolaget. Redogör även för vilken påverkan detta kan få för din fortsatta revision.

- a. Bruttovinstmarginal
- b. Varulagrets omsättningshastighet
- c. Soliditet

Deluppgift 4.2

Du har avslutat din granskning och avgivit din revisionsberättelse den 15 mars 2009. Stämman kommer att hållas först i mitten av maj baserat på önskemål från Alf Bengtsson som kommer att vara bortrest fram till dess. En av de stora frågorna i revisionen har varit om det är försvarligt att föreslå utdelning med hänsyn till bolagets till synes något osäkra framtidsutsikter. Bolaget befarar förlust under innevarande år och den 3-åriga affärsplanen ger indikationer på ytterligare försämrat resultat framöver. Styrelsen har skriftligen yttrat sig om att den föreslagna utdelningen avseende 2008 är försvarlig.

Uppgift (4 poäng)

Vilka granskningsåtgärder bör du genomföra för att kunna tillstyrka styrelsens förslag till vinstdisposition?

Deluppgift 4.3

En morgon i början av maj får du syn på en artikel i lokaltidningen där den nu hemkomna delägaren och tillika VD:n Alf uttalar sig om bolagets ekonomi och framtidsplaner. Bilden han målar upp är mer negativ än den som han givit vid era tidigare diskussioner och som delvis låg till grund för ditt tillstyrkande av vinstdispositionen. I artikeln nämns även nedläggning av en väsentlig del av verksamheten som ett alternativ. Du ringer upp Alf för att få reda på hur det verkligen står till med företagets finansiella situation och får bekräftat att utvecklingen under det nya året varit långt ifrån den förväntade. Vid samtalet framgår även att bolaget inte har för avsikt att ändra på något i årsredovisningen, ”den är ju påskriven och klar”.

Uppgift (6 poäng)

Hur agerar du med tanke på att revisionsberättelse avgivits men årsstämman ännu inte har hållts?